

Tisztelt MABIE!

Tisztelt bírósági kollégák!

Előjáróban annyit szeretnék leszögezni, hogy a jogállamiságot, a hatalmi ágak elválasztását érintő problémakört, valamint a megállapodás létjogosultságának elutasítását illetően maradéktalanul osztom az előttem szólok véleményét, és minden tisztelem azoké, akik hangukat hallatták már, akár személyesen írt levélben, akár támogató aláírással.

Az elmúlt hetekben felerősödő, már többször emlegetett dermesztő hangulatra, a közöttünk eluralkodó félelemre, valamint teljes kiszolgáltatottságra szeretném felhívni a figyelmet, és azon tömegek nevében írni, akik a fentiek okán csak csendes támogatásukról biztosítják az egész szervezetrendszer, a magyar jogállamiság, ezáltal Hazánk, Magyarország nevében és védelmében felszólalókat. Mert egy demokratikus jogállamban a kormányzathoz hasonlóan a bíróságok minden dolgozója a hazát szolgálja, legjobb tudása szerint a magyar emberek jogait védelmezi a bíróságok függetlenségén és pártatlanságán keresztül.

Két fontos témát kívánok érinteni a bírósági mindennapokból, egyik az anyagi bizonytalanság okozta létszámhiány és az ehhez kapcsolódó elvándorlás évekig orvosolhatatlan káros hatásai, másik pedig a szabad véleménynyilvánítástól való félelem.

Az elmúlt évek bérhelyzetéből kifolyólag döntő többségben már tényleg csak azok az emberek – legyenek azok jogászok, vagy nem jogászok - dolgoznak a bíróságon, akik bár különféle okokból, de maximálisan elkötelezettek a bírósági szervezet, a bírósági munkavégzés iránt.

Korábban bírósági fogalmazóként 3 és fél év alatt a Szegedi Törvényszék és a Szegedi Járásbíróság minden ügyszakába betekintést nyerhettem, rengeteg jogász és nem jogász kollégát megismertem, közvetlen beszélgetések során magánéleti témákat is érintve. Az elmúlt 2 évben megkerülhetetlen volt a rendkívül alacsony bérezés témája. Például egy bírósági fogalmazó előtt ott lebeg a kiszámítható jövőkép, a bírói lét szakmai és anyagi megbecsültsége, így az ember összeszorítja a fogát, és valahogy kihúzza diplomás minimálbéren 3 évig. És itt tényleg csak közbeszúrásként jegyezném meg, hogy ilyen bérek mellett belső indíttatásunk ellenére esélyünk sincsen saját egzisztenciát teremteni, családot alapítani, még hitelfelvételre is alkalmatlanok vagyunk. Az imént írtak igazak minden egyes szakvizsgával nem rendelkező igazságügyi alkalmazottra. A szívem összeszorul, amikor tisztviselő kolléga párás tekintettel mesél arról, hogy hónap végén már nem tud adni zsebpénzt az általa egyedül nevelt gyermekének, hogy az a barátaival vehessen magának egy péksüteményt az iskolai büfében, vagy másik kolléga nagyon várta az év végi jutalmat, hogy el tudja vinni szerelőhöz a 20 éves autóját, és a példákat még sorolhatnám. Ez az éveken át fennálló anyagi kiszolgáltatottság, szorongás helyrehozhatatlan károkat okozott az igazságügyi alkalmazottak lelkében. Mert nem szabad elfeledni egy pillanatra sem, a bíróságon is - mint bárhol máshol – emberek dolgoznak, saját örömmükkel-bánatukkal és saját félelmeikkel. A legnagyobb tisztelem és hálám azoké a kiváló, kitartó embereké, akik levelem írása pillanatában még a kollégáim sorát erősítik. Mert ezek az emberek lemondások árán dolgoznak a szervezetben, nélkülük azonban nem hiperakut állapotról, vagy éppen lélegeztetőgépről kell beszélnünk, hanem klinikai halálról.

Pár kolléga egyidejű felmondásával teljes ügyszakok bénulhatnak meg, a krónikus létszámhiány okán nincs már senki, akit belülről a helyére csoportosítsanak, az első egy hónapot átvészelő új belépők száma nem elegendő, és arra sincs kapacitás, hogy tapasztalt kolléga saját munkája terhére az újat betanítsa, akinek így esélye sincsen, hogy az elvárt színvonalon ellássa a munkáját. Ilyen feltételek mellett a vezetőségnek rettentő nehéz dolga van akkor, mikor kompetens munkaerőt próbál a bírósághoz csábítani. Az a félelmem, hogy az utóbbi évek anyagi krízise olyan helyrehozhatatlan károkat okozott az igazságügyi alkalmazotti kar létszámában és teljesítőképességében, amelyet egy 100%-os fizetésemelés sem hozna helyre évekig. A létszámhiányból eredően sokan több ember munkáját látjuk el egyszerre, nyilvánvalóan a naprakészség már csak plátói cél marad. Tisztviselő kollégáim érdemi helyettes nélkül erőn felül teljesítenek, olykor saját egészségüket veszélyeztetve, többen kényszerülnek táppénzre, annyira kimerülnek fizikálisan és mentálisan. A végeredmény sokaknál a tisztségről való lemondás, legyen az frissen belépő, a sikeres betanulásban a fentiek okán akadályoztatott, vagy a több évtizede szolgálatot teljesítő személy, akinek tapasztalata pótolhatatlan. Magam is megdöbbenve tapasztaltam, hogy sokan az év végi jutalmat - amely igazságügyi alkalmazott kollégáim többségének szinte 2 havi bért jelent – ki sem várva mondtak fel az ősz folyamán, nem bírták tovább. Az év végi jutalmak kifolyósításával alapos a félelem, hogy egy újabb hullám veszi kezdetét. Ezek az embereken már az esetleges bérrendezés nem segít, a hiányuk számunkra emberileg pótolhatatlan, szakmailag remélhetőleg jobb a helyzet. Helyettesítésüket a kormányzat a mesterséges intelligenciával kívánja megoldani abban a szervezetben, ahol a 90-es években lefejlesztett, egyébként a mai napig használhatóbb BIIR rendszer leváltására hivatott pár éve bevezetett ITR rendszer annak alapvető hiányosságai okán jóformán csak bosszankodást, a BIIR-ben elvégzett munka megkettőzését okozza a kollégáknak. Erősek a kételyeim, hogy ebben a szervezetben majd a mesterséges intelligencia rövid időn belül csodát tesz, egy ilyen rendszer használhatóra fejlesztése több időt vesz igénybe. Továbbá rengeteg olyan feladat van, amit egy program emberi mivolta hiányában nem tud ellátni (pl.: anyagmozgatás, irattározás, postázás, ügyfelezés, jogi képviselők tájékoztatása, stb).

A továbbiakban egy nehezebb témát érintenék, a bírósági folyosókon az elmúlt hetekben eluralkodó félelmet szeretném kiemelni. Természetesen figyelemmel kísértem az eddig közzétett nyílt leveleket, amelyből leszűrhető, hogy kezdetben Pest megyei, Somogy megyei, valamint Baranya megyei bíróságok jártak az élen a véleményük kinyilatkoztatásában, a felszólalók köre azonban folyamatosan bővül, lassan már nincs olyan szeglete az országnak, ahonnan ne érkezett volna egy-egy nyílt levél. Külön ki szeretném emelni dr. Tóth Géza bíró kollégámat, és az ő bátorságát, aki országos szinten elsők között fejtette ki kritikáit. Megnyugtató, hogy a napokban többen is felszólaltak Szegedről akár egy személyben, akár csoportosan aláírásukkal. És bár országos szinten több százan fejtették ki véleményüket, adták nevüket más gondolataikhoz, a szervezetrendszer összlétszámát tekintve még mindig kisebbségben vagyunk. Azonban ez messze nem jelenti azt, hogy a többség ne értene egyet velünk. Több kollégámat kérdeztem a napokban, hogy ha elégedetlenek, miért nem adnak neki hangot. Némaságuk elsődleges oka a félelem. Szeretném leszögezni, hogy semmilyen vezetői tiltás, vagy kényszer sincsen rajtunk, ettől függetlenül a félelem, a bizonytalanság általános. Magam is napokig gondolkodtam, hogy bírósági titkárként hangot merjek-e adni véleményemnek, de már szétfeszített a tehetetlenség, az elkeseredettség. Ki kell mondani, félünk. Félünk a véleményünk szabad kinyilvánításától, ez a jelenség minden szinten, még a bírák között is jelen van, és itt ez a legmegdöbbentőbb. Soraim írásának napján jelent meg egy

teljes törvényszéket magába foglaló nyílt levél, melynek végén kiemelték, hogy rengeteg kolléga a következményektől tartva nem vállalta a neve feltüntetését, azt csak anonim módon írta alá. Az anonim aláírók több mint felét teszik ki a nyílt levél támogatóinak, kiemelendő, hogy sok bíró is van köztük. Tekintettel arra, hogy mindenki saját belátása szerint dönti el, hogy nevét adja-e egy nyílt levélhez, az anonim aláírást rendkívül üdvözlendőnek tartom, mert így kifejezhető a valós létszáma a megállapodással szemben felszólalóknak, és úgy tudunk nagyobb erőt mutatni, hogy kockázat vállalása nélkül állhatnak mellénk tömegek.

Mindezt a félelmet az elmúlt hónapok okozták, a teljes bizonytalanság, eleinte a jövőbeli megélhetésünk, majd ezt követően a megállapodásban szereplő reform célok alapján a jövőképünk, az életpályánk, a bíróság függetlenségének veszélybe kerülése, valamint az a tény, hogy a kormányzat szinte ultimátumként a béremeléshez kötve kényszerítette megállapodásra az Országos Bírói Tanácsot, amely bár megosztva, de engedett a politikai nyomásnak. Ezt a politikai nyomást érezheti most minden bírósági dolgozó a bőrén, ami félelemmel tölthet el sokakat. És ez a legnagyobb probléma, hogy miként lehet félelemben dolgozni egy bíróságon? Ahol a félelem felbukkan, ott álláspontom szerint már nem lehet függetlenségről beszélni. Ha a félelem nem lenne jelen semmilyen szinten, alapvető jogaikkal élve nagyságrendekkel többen fejeznék ki elégedetlenségüket, ebben biztos vagyok.

Soraim végeztével magam és az anonim egyértők nevében ki szeretném hangsúlyozni, hogy mi csak arra vágyunk, hogy bármilyen félelemtől és befolyásoltságtól mentesen, a legjobb tudásunk szerint végezhessük a munkánkat a bíróságon. A bírósági munkánkért maximálisan elköteleztettek vagyunk, amit mi sem bizonyít jobban, hogy az elmúlt években a létminimum alatt is kitartottunk, mert számunkra ez elsősorban nem a pénzről szól. Kitartottunk, mert fogalmazóként tisztán lebegett a szemünk előtt egy biztos jövő, amelyet a most érzett félelem, valamint a tervezett bírói alsó korhatár emelése, a külső pályázók előnyben részesítése elhomályosít.

Mindenkit biztatni szeretnék arra, hogy véleménynyilvánításával álljon ki magáért, a bíróságok függetlenségéért, ezáltal a magyar emberekért. Jelenleg ez az egyetlen eszköz a kezünkben, mellyel élhetünk, ne legyintsünk rá annyival, hogy úgysem változtat semmin. Az együttes fellépés változást hozhat, a bíróságok országos egységére most van igazán szükség.

Szeged, 2024. december 1.

dr. Kertész Gábor

bírósági titkár

Szegedi Törvényszék